

Vertebratologické posouzení

Návrh péče o zeleň v Droždíně

Mojmír Vlašín

Brno 2024

Zadání

Hlavním účelem je zajistit postupnou kultivaci plochy zeleně v současnosti tvořené spontánně vzniklými porosty. Uvnitř ploch zeleně se nachází také vodní plocha. Zeleň v zastavěném území přispívá k celkovému zlepšení kvality životního prostředí, zmírňuje negativní účinky změny klimatu a zvyšuje estetickou kvalitu i rekreační potenciál sídel. Cílem návrhu péče je především komplexně zhodnotit současný stav zeleně, prověřit koncepci celkového řešení plochy zeleně a na tomto základě navrhnout obnovu realizovatelnou po dílčích etapách. Do budoucna bude plocha plnit rekreační funkci pro místní obyvatele.

Při zpracování návrhu péče budou zohledněny tyto požadavky:

- prioritně budou navrženy zásahy v porostech dřevin a to v etapách realizovatelných z prostředků místní KMČ na Estetizaci (tj. 200 tis. ročně vč. DPH);
- výsledkem návrhu bude přírodnější řešení plochy zeleně využívající tam, kde to bude vhodné, stávající porosty dřevin;
- u zachovávaných porostů dřevin budou dokončeny probírky (první etapa proběhla v roce 2023);
- vyřešena bude prostupnost územím (např. průseky) a návaznost na okolní cesty i sousedský sad;
- bude zváženo umístění mobiliáře odpovídajícího charakteru plochy;
- vyřešeno bude zabezpečení prudkých svahů v řešeném území, zejména u vodní plochy;
- vyhodnocen bude význam vodní plochy pro vodní poměry území;
- nad vodní plochou ve východní části se dle informace místních nachází pramen, v západní dolní části se nachází i zatrubněný odtok z vodní plochy a jsou zde zaústěny i vody ze střech navazujících bytových domů;
- zváženy budou dílčí úpravy břehů vodní plochy;
- ideově budou řešeny návrhy na revitalizaci vodní plochy;
- zvážen bude odvoz či terénní úprava skládky nacházející se v území;
- zváženo bude zpevnění přístupu na lokalitu v místě pěšího propojení;
- výsadby stromů budou koordinovány s inženýrskými sítěmi;
- druhové složení a charakter výsadeb bude volen s ohledem na přírodnější charakter lokality;
- ideově budou řešeny i navazující plochy sousedského sadu tak, aby je bylo možné

upravit do konečné podoby po skončení výpůjčky – byly vypůjčeny spolku na 10 let;

- v rámci dostupného časového období bude proveden biologický průzkum lokality, dle doporučení OŽP zvláště obojživelníků a hmyzu, zvážen bude význam pařezů vrb jako biotopu.

Metodika

Ptáci: Byla použita metoda liniové pochůzky (Bejček a Šťastný 2001) dle metodiky mapování hnízdního rozšíření ptáků pro Atlas hnízdního rozšíření ptáků (http://birds.cz/avif/atlas_sq_alloc.php).

Obojživelníci: Výzkum obojživelníků byl prováděn na základě přímého odchytu . U obojživelníků byly dodrženy metody používané v rámci jejich standardního monitoringu organizovaného AOPK ČR (Jeřábková 2011), dostupné na www.biomonitoring.cz a Vojar 2007.

Plazi: Byli sledováni podle metodiky Vlašín a Mikátová (2007). Proběhlo vizuální sledování se zaměřením na vhodné mikrobiotopy (zejména místa ke slunění, okraje porostů apod.), doplněné o cílené prohledávání úkrytů a detekci jedinců.

Výčet podkladů

Pro posouzení významu předmětného území z hlediska zájmů ochrany přírody (se zaměřením na zoologii) byly použity zejména výsledky vlastního průzkumu a také údaje uložené v databázi NDOP. Dále zde uvádím výčet základní použité literatury a dalších zdrojů. Oproti zadání jsem rozšířil výzkum o plazy a ptáky.

Bejček V., Šťastný, K 2001: Metody studia ekosystémů. Česká zemědělská univerzita v Praze. Katedra ekologie

AOPK ČR 2020: Nálezová databáze ochrany přírody. (on-line georeferencovaná elektronická databáze; portal.nature.cz). Verze 2024. Praha. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

Jeřábková L., 2011: Obojživelníci a plazi, metodika mapování. AOPK ČR Praha.

Jeřábková L. et Zavadil V., 2020: Atlas rozšíření obojživelníků ČR. Agentura ochrany přírody ČR, 107 s.

Mikátová B., Vlašín M., Zavadil V.(2001): Atlas rozšíření plazů v České republice. AOPK ČR, Brno, Praha.

Mikátová B., a kol (2021): Ochrana plazů , ČSOP Hradec Králové

Moravec J. (1994): Atlas rozšíření obojživelníků v České republice. NM Praha.

Vlašín M., Mikátová B., 2007: Metodika sledování výskytu plazů v České republice. ČSOP Veronica, Brno, 39 s.

Nález

Tab 1 Seznam všech nalezených druhů obratlovců

Vysvětlivky:

České jméno /Vědecké jméno

Je použito názvosloví, které je uvedeno v NDOP

Vyhláška

Pokud jde o zvláště chráněné druhy dle vyhl. č. 395/1992 Sb., jsou uvedeny tyto kategorie:

KO druh v kategorii kriticky ohrožený

SO druh v kategorii silně ohrožený

O druh v kategorii ohrožený

Dále jsou uvedeny tyto kategorie:

EVD I Evropsky významný druh (Směrnice o ptácích) Příloha I

NV druh se vyskytuje na předmětné lokalitě, ale nemá na lokalitu přímou vazbu

Poznámka

Zde je mj. uvedeno pokud nález pochází z veřejných databází

NDOP -Nálezová databáze ochrany přírody, za zkratkou je uveden rok pozorování

VI.- Vlašín, všechny nálezy rok 2024

pokud není uvedeno jinak byl druh pozorován vizuálně

Časové a plošné vymezení

Pro posouzení byly brány v úvahu údaje, které byly získány vlastním průzkumem v roce 2024 a údaje z databází, které nejsou starší než 10 let (starší údaje nejsou pro posouzení relevantní). Jedná se však o území, kde soustavný průzkum doposud nebyl udělán a starší údaje vesměs chybí.

Tabulka obratlovců (Tab 1) obsahuje všechny druhy zjištěné na předmětné lokalitě a v blízkém okolí. K posouzení byly vzaty pouze druhy, které se vyskytují na předmětné lokalitě a z nich jen takové, které mohou být záměrem dotčeny. Zejména pro druhy jako je např. vlaštovka obecná (které sice nad předmětnou lokalitou přeletují, ale pouze zde loví) není záměr relevantní a úpravy s ním související se jich nijak nedotknou. Vyskytují se zde čtyři druhy uvedené ve vyhlášce č. 395/1992 Sb. jako ohrožené a pět druhů uvedených tamtéž jako silně ohrožené. Z kategorie kriticky ohrožené se zde nevyskytují žádné druhy.

České jméno	Vědecké jméno	Vyhláška	Poznámka
brhlík lesní	<i>Sitta europaea</i>		VI
budníček menší	<i>Phylloscopus collybita</i>		VI.
červenka obecná	<i>Erithacus rubecula</i>		VI.
čolek obecný	<i>Triturus/Lissotriton vulgaris</i>	SO	VI.
datel černý	<i>Dryocopus martius</i>	EVD I	VI. (hlas)
drozd zpěvný	<i>Turdus philomelos</i>		VI.
hrdlička zahradní	<i>Streptopelia decaocto</i>		VI
holub hřivnáč	<i>Columba palumbus</i>		VI.
ještěrka obecná	<i>Lacerta agilis</i>	SO	VI.
ježek západní	<i>Erinaceus europaeus</i>		VI
jiříčka obecná	<i>Delichon urbicum</i>	NV	VI.
kachna divoká	<i>Anas platyrhynchos</i>		VI.
kos černý	<i>Turdus merula</i>		VI
lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	O	VI.
pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>		VI
pěnice černohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>		VI. (hlas)
poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	NV	VI
rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>		VI.
ropucha obecná	<i>Bufo bufo</i>	O	VI.
kuňka žlutobřichá	<i>Bombina variegata</i>	SO	VI.
slepýš křehký	<i>Anguis fragilis</i>	SO	VI.,
skokan hnědý	<i>Rana temporaria</i>		VI.
sojka obecná	<i>Garrulus glandarius</i>		VI.
strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>		VI.
strakapoud velký	<i>Dendrocopos major</i>		VI.+NDOP 2021
sýkora koňadra	<i>Parus major</i>		VI
sýkora modřinka	<i>Cyanistes caeruleus</i>		VI.
špaček obecný	<i>Sturnus vulgaris</i>		VI.
užovka obojková	<i>Natrix natrix</i>	O	VI.
užovka hladká	<i>Coronella austriaca</i>	SO	NDOP 2021
vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	O, NV	VI.
vrabec domácí	<i>Passer domesticus</i>		VI
žluna zelená	<i>Picus viridis</i>		VI.

Posudek

Předmětná lokalita je významným stanovištěm a biotopem zvláště chráněných druhů obratlovců, především obojživelníků. Z hlediska svého využití a v kontextu toho, že je ze všech stran obklopena intenzivní výstavbou rodinných domů, jeví se být významným refugiem pro poměrně široké spektrum druhů obratlovců. Vysloveně nejvzácnější je hojný výskyt kuňky žlutobřiché s malým množstvím kříženců (ohnivá x žlutobřichá). V vodní ploše a v okolních zvodnělých depresích byly nalezeny stovky loňských mláďat a asi 5 vokalizujících samců. V NDOP o výskytu tohoto druhu v katastru obce Droždín nejsou žádné údaje. Celkově jde o silně ohrožený druh, jehož výskyt je vzácný v celém Česku, ale v regionu Hané je to již opravdu raritní výskyt. Také výskyt čolka obecného, patřícího mezi zvláště chráněné druhy v kategorii SO je velmi důležitý a svědčí o významnosti zkoumané vodní plochy. Z dalších silně ohrožených druhů bych zmínil užovku hladkou a slepýše křehkého. Pro tyto druhy nejsou relevantní úpravy nádrže, protože ve vodním prostředí se prakticky nevyskytují. Pro ně je velmi důležité provedené a plánované prosvětlení, případně další úpravy navržené níže (bod 1 a 2)

Zákon o ochraně přírody a krajiny uvádí, že je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje a do přirozených i umělých sídel ZCHDŽ. Zpřístupnění území pro veřejnost a některé navržené úpravy (odstranění části náletu, kosení) nemusí být na závadu, ba právě naopak. Fatální negativní dopad by však měly úpravy nádrže, přívod znečištění vody do nádrže, vysazení a chov ryb.

Navržená opatření

1. Část dřevní hmoty z odstranění náletových dřevin by měla být využita na vybudování plazníku (<https://www.birdlife.cz/rezervace/josefovske-louky/online-pruvodce-po-parku/6-hadnik/>)
2. Ve východní části by měl být vytvořen gabion pro plazy (viz Mikátová 2021)
3. S hladinou jezírka na dně bývalého hliníku cihelny nemanipulovat, vodní plochu výrazně neupravovat. Případné úplné vyschnutí vodní plochy není na závadu a je naopak velkou výhodou. Vystříhat se přivádění jakéhokoli dalšího zdroje vody pro toto území.
4. Zabránit jakýmkoliv pokusům o vysazení jakýchkoliv druhů ryb.
5. Vrhu v východní části rybníka udržovat z hledisk bezpečnosti avšak ponechat na dožití.
6. Kořeny vykácených vrb ponechat na místě k zetlení.
7. Odstranění větší části naletovat stromů, včetně třešní a mirobálánů, není na závadu a z hlediska ochrany obojživelníků a plazů bude prospěšné.
8. Terénní deprese, které v jarní době bývají zvodnělé, v žádném případě nezahrnovat. Případný přechod přes ně řešit mostkem či povalovým chodníkem (hatěmi)

Závěry

V tomto posudku jsou shrnuty výsledky vlastního terénního průzkumu a jejich porovnání s údaji v databázích, především databázi NDOP, včetně dalších náležitostí definovaných v objednávce. Hlavní důraz byl kladen na živočichy zvláště chráněné dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. Z údajů, které se mi podařilo shromáždit a vyhodnotit je zřejmé, že území je významné z hlediska ochrany přírody a záměr by mohl být charakterizován jako škodlivý, pokud by nebyla dodržena navržená opatření.

RNDr. Mojmír Vlašín

V Brně, dne 15.4.2024

Použité zkratky

ZCHDŽ zvláště chráněné druhy živočichů (dle vyhlášky 395/92 Sb.)

O ohrožený druh

SO silně ohrožený druh

KO kriticky ohrožený druh

NDOP nálezová databáze ochrany přírody

AOPK ČR Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

ZOPK Zákon o ochraně přírody a krajiny 114/92 Sb.

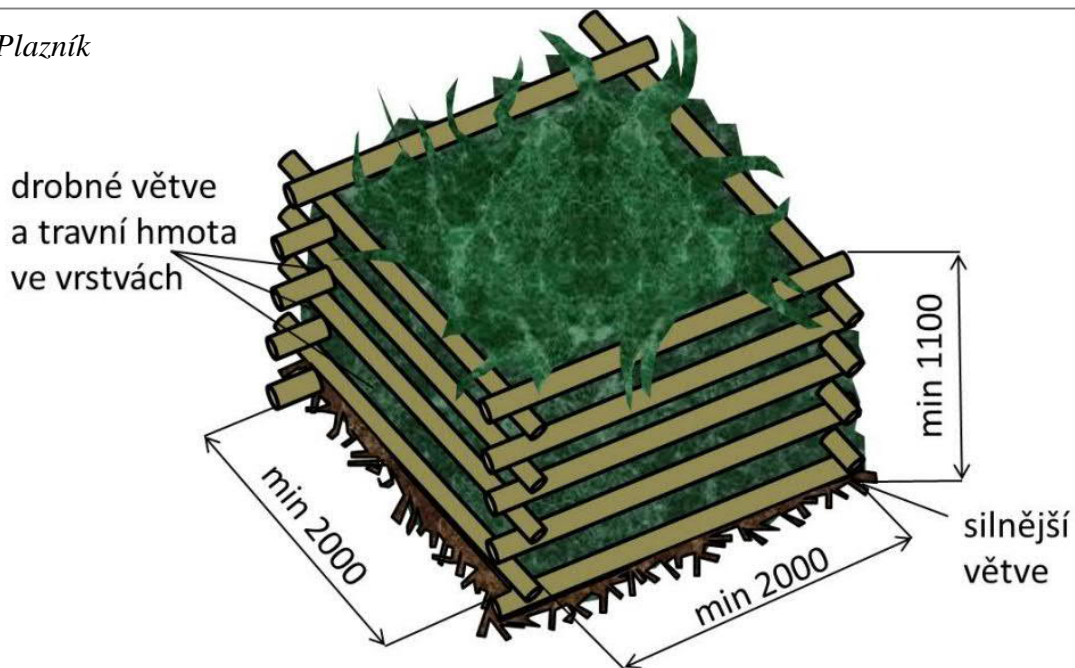
EVD I Evropsky významný druh (Směrnice o ptácích) Příloha I

NV - druh se vyskytuje na předmětné lokalitě, ale nemá na lokalitu přímou vazbu

Přílohy:

(<https://www.birdlife.cz/rezervace/josefovské-louky/online-pruvodce-po-parku/6-hadník>)

Plazník

Zimoviště drobných obratlovců

